

ปัญหาการวิจัย

ประโยคบอกเล่าอันประกอบด้วยส่วนต่างๆ ของประโยค คือ ส่วนประกอบ
มูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริม อันได้แก่ หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอก
เวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่ เมื่อนำส่วนประกอบดังกล่าวมาจัดเรียงให้อยู่ในคำ-
แหน่งต่างๆ กันของประโยค ประโยคบอกเล่าเหล่านั้นๆ จะยังคงมีความถูกต้องหลักไวยากรณ์
หรือไม่ ตามการรับรู้ของนิสิต

ความสำคัญของปัญหา

1. เพื่อทราบลักษณะตัวแปรของการรับรู้ประโยค อันได้แก่ ลักษณะของการ
จัดตำแหน่งส่วนประกอบของประโยคในประโยคบอกเล่า และเพื่อทราบถึงลักษณะของ
ประโยคที่นิสิตรับรู้ว่าถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

2. การศึกษาถึงลักษณะการจัดลำดับส่วนประกอบของประโยคบอกเล่า ทำให้
ทราบหลักเกณฑ์ในการจัดส่วนประกอบของประโยค หลักเกณฑ์นี้ได้จากธรรมชาติแห่งการ
ใช้ภาษาที่แท้จริง ซึ่งทำให้ได้ประโยคที่ถูกต้องตามความนิยมของภาษา และอาจนำผล
ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขประโยคบอกเล่าที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การเรียนการสอน และ
จิตวิทยาประยุกต์อื่นๆ ที่ใช้ภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้ง่ายต่อการรับรู้ยิ่งขึ้น

ความเป็นมาของปัญหา

1. ภาษากับการสื่อสาร

ภาษาคือระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์ใช้ เป็นเครื่องมือส่งความคิดถึงกันและกัน

มนุษย์ใช้ภาษาในการติดต่อ ศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้สึกันและกัน¹ วอทม์ฟ² (Whatmough, 1965) กล่าวว่า ภาษาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดของการถ่ายทอดความรู้ และเป็นวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. จิตวิทยากับภาษาศาสตร์

จิตวิทยา เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจในสาเหตุพฤติกรรมต่างๆ ในอันที่จะช่วยพยากรณ์ และควบคุมพฤติกรรม³ ส่วนภาษาศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาโครงสร้างภายในของภาษา อันประกอบด้วยระบบเสียง ความหมาย และกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างของภาษา⁴ ภาษาเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่มีรากฐานมาจากขบวนการภายในตัวบุคคล แล้วจึงค่อยปรากฏออกมาภายนอก⁵ แต่ในการทำงานของนักภาษาศาสตร์นั้น เจนคินส์⁶ (Jenkins) กล่าวว่านักภา-

¹ปรีชา ช่างขวัญยืน, พื้นฐานการใช้ภาษา (พระนคร : บริษัทสำนักพิมพ์-ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2517), หน้า 3.

² Joshua Whatmough, Language (New York: St. Martin's Press, 1965), p. 27.

³ชัยพร วิชาวุธ, มูลบทจิตวิทยา (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพิมพ์ศรีธรรมสาร, 2517), หน้า 1.

⁴อุดม วโรตม์สถิตติกต์, ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515), หน้า 1.

⁵ปรีชา ช่างขวัญยืน, เรื่องเดิม, หน้า 20.

⁶ Sheldon Rosenberg, Direction in Psycholinguistics (New York: The Macmillan Company, 1967), p. 4.

(Linguistic Structure) เพราะวิธีนี้จะทำให้เข้าใจการศึกษาโครงสร้างแห่งพฤติกรรมทางภาษาของบุคคล

3. การเรียนภาษา

การเรียนภาษาของมนุษย์ มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าและให้ความเห็นไว้ดังนี้
 เลนเบิร์ก¹⁰ (Lenneberg) ได้ตั้งทฤษฎีขึ้นชื่อ Innateness Theory เขามีความเห็นว่ ภาษาเป็นโครงสร้างที่บุคคลมีติดตัวมาแต่กำเนิดมากกว่าเกิดจากการเรียนรู้ ความสามารถทางภาษาของบุคคลจะพัฒนาไปตามกำหนดเวลาในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป การเริ่มต้นของภาษาในวัยเด็กขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางสมอง ต้องรอจนกายภาพทางสมองมีวุฒิภาวะสมบูรณ์ เด็กจะสรุปกฎเกณฑ์และหาความสัมพันธ์ของภาษาจากการได้ยินได้ฟังที่เขาพูดกัน แล้วจึงนำมาประยุกต์สร้างเป็นภาษาของตนเอง และใช้เป็นเครื่องมือการใช้ภาษาต่อไป

ชอมสกี¹¹ (Chomsky, 1965) กล่าวว่า เด็กทารกทุกคนมีเครื่องมือการเรียนภาษา (Language Acquisition Device) เรียกสั้นๆ ว่า L.A.D. แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า มีไวยากรณ์ (Grammar) ของภาษาเขาอยู่ในหัวมาแต่เกิด เพราะถ้าเป็นคั้งนั้น เด็กรัสเซียซึ่งไปเกิดที่ฝรั่งเศส ได้ฟังภาษาฝรั่งเศสเพียงภาษาเดียว ก็จะต้องพูดภาษารัสเซีย แต่ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น L.A.D. เป็นเครื่องมือการเรียนภาษาที่เด็กใช้กลั่นกรองข้อมูลทางภาษาที่แวดล้อมตัวเขา เพื่อหากฎเกณฑ์ที่จะเข้ากับไวยากรณ์ของเขาได้ เด็กชาวอังกฤษได้ยินพ่อแม่พูดภาษาอังกฤษบ่อยๆ

¹⁰ Suzette Haden Elgin, What Is Linguistics ? (New York : Printice -Hall, Inc., 1973), p. 61.

¹¹ Ibid., p. 62.

เช่น John ate the apple. Marry saw the baby. และอื่นๆ เด็กจะสรุปจากข้อมูลที่ได้อีกว่า การผูกประโยคมีลักษณะ (form) ประธาน กริยา กรรม เด็กคิดอยู่เช่นนี้ เพราะฉะนั้นการพูดของเขา จึงมิใช่เป็นการพูดตามอย่าง (Copies) ประโยคเดิม และเขาจะสร้างประโยคอื่นที่คล้ายๆ กันอีกได้ ในขณะที่เด็กอีกคนหนึ่งพูดภาษาอเมริกัน-อินเดียน ได้ยินประโยคที่มีลักษณะ เช่น John the apple ate. Marry the baby saw. เด็กจะโคกกฎเกณฑ์ของภาษาที่มีการผูกประโยคแบบเรียงประธาน กรรม กริยา จึงสรุปได้ว่า เด็กพูดภาษาของเขาโดยอาศัยไวยากรณ์ที่เขาสร้างขึ้นจากข้อมูลทางภาษาที่เขาได้รับ และใช้แบบฉบับของภาษาที่เขาถือกำเนิด

ฮัมโบลต์¹² (Humbolt, 1970) เชื่อว่าแต่ละบุคคลมีโครงสร้างทางภาษาอยู่ในตัว การเรียนภาษาขึ้นอยู่กับขีดภาวะแห่งความสามารถ (Capacity) ทางภาษาของบุคคล เมื่อความสามารถนี้มีขีดภาวะ โครงสร้างภายในและลักษณะ (form) ของภาษาที่คิดมา จะช่วยกวดมเกลาคความสามารถนี้ให้เพิ่มความเชี่ยวชาญ (Sharpened) ขึ้น ให้สามารถบ่งถึงความต่างกันได้ (Differentiate) และสามารถให้แง่คิดที่เป็นไปตามความจริงได้

วิจันต์ ภาณุพงศ์¹³ กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้จากผู้อื่นภายหลังจากเกิดมาแล้ว จะสังเกตได้ว่า ถ้าพ่อแม่เป็นคนไทย พูดภาษาไทย ลูกก็จะพูดภาษาไทย หรือถ้าพ่อพูดภาษาหนึ่ง แม่พูดอีกภาษาหนึ่ง ลูกอาจจะพูดภาษาของพ่อหรือแม่ภาษาเดียว หรืออาจพูดได้ทั้งภาษาของพ่อและแม่เป็นสองภาษาเลยก็ได้ ทั้งนี้เพราะการเรียน

¹² Noam Chomsky, "Language and Mind" Reading In Experimental Psychology Today. Edited by Norman T. Adler (Carifornia : Communicational Research Machines, Inc., 1970), p. 30.

¹³ วิจันต์ ภาณุพงศ์, ดร. เอกสารประกอบการสอนวิชา Th. 620 Sentence Structure in Thai (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 1.

ภาษาในระยะแรกเป็นการเรียนด้วยวิธี "เลียนแบบ" จากบุคคลใกล้ชิดก่อน เป็นที่ยอมรับกันว่า เด็กอายุ 6 ขวบ จะสามารถพูดภาษาพื้นเมืองได้ดี คือออกเสียงได้ชัดเจน และพูดถูกต้องตามไวยากรณ์ของภาษานั้นด้วย

สรุปได้ว่า ภาษาเกิดจากการเรียนรู้ แต่ละบุคคลมีเครื่องมือการใช้ภาษา ซึ่งเป็นโครงสร้างทางภาษาคิดมาแต่กำเนิด และจะใช้เครื่องมือนี้ได้เมื่อมีวุฒิภาวะทางร่างกายและทางสมองแล้ว เด็กจะเรียนภาษาจากบุคคลใกล้ชิดก่อน ซึ่งในระยะแรกๆ ของการพูด จึงดูเหมือนว่า เด็กเลียนแบบการพูดของผู้ใหญ่ แต่แท้ที่จริงแล้วเด็กพูดตามโครงสร้างทางภาษาของเขาเอง ซึ่งเผชิญไปตรงกับโครงสร้างทางภาษาของผู้ใหญ่ จึงทำให้เกิดความเข้าใจว่า เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการเลียนแบบการพูดของผู้ใหญ่

4. การรับรู้ การรับรู้ภาษา และการรับรู้ประโยค

4.1 การรับรู้ หมายถึงกระบวนการแปลความหมาย หรือกำหนดความหมายและความรู้สึกอันเกิดจากการรับความรู้สึก

การรับรู้ของอาศัยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.1.1 อวัยวะรับความรู้สึก หรือประสาทรับสัมผัส เพื่อบำเหน็จที่ในการรับสัมผัส

4.1.2 การแปลความหมายและการกำหนดการรับรู้ จะต้องขึ้นอยู่กับความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิม

ฉะนั้น การรับรู้ จึงเกิดจากรู้เดิมรวมกับการรับสัมผัส วิลสัน¹⁴
(Wilson, 1969) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่าเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลความรู้สึกเข้า

¹⁴ John A.R. Wilson, Psychological Foundation of Learning

(New York : McGraw -Hill, Inc., 1969), p. 192.

ไปไว้ในสมอง บุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามลักษณะข้อมูลที่มากระทบ อวัยวะรับสัมผัส แล้วจัดระเบียบ (Organized) ไว้ในสมอง การรับรู้ของแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการตีความข้อมูลของเขา ผลการรับรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะบุคคลจะใช้ เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เมื่อเขาจะต้องรับรู้

ในขบวนการรับรู้นั้น ชั้นที่บุคคลตีความสิ่งเร้า เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทัลฟิง¹⁵ (Tulving, 1972) กล่าวว่า การตีความสิ่งเร้ามีไต่ขึ้นอยู่กับตัวแปรของสิ่งเร้าเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับการประกอบอื่นๆ ที่เป็นอัตนัย (Subjective) อันได้แก่ สภาพทางจิตที่ บุคคลมีติดตัวมา เช่น ทัศนคติ ความคาดหวัง ความมั่นใจ เป็นต้น

4.2 การรับรู้ภาษา

การรับรู้ภาษา คือวิธีการที่บุคคลรับ (process) สัญญาณทางภาษา เขาจะรับสัญญาณที่ใช้แทนความหมาย และตีความสัญญาณนั้น¹⁶ ชอมสกี (Chomsky) กล่าวว่า การรับรู้ภาษา เป็นการรับรู้เสียง ความหมาย และวากยสัมพันธ์ของภาษา¹⁷ ที่เขารู้จักและเข้าใจ¹⁸ ชอมสกี ได้เสนอแม่แบบ (model) ของการรับรู้ ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้กับการรับรู้ภาษาได้ สำคัญของแม่แบบมีดังนี้

สิ่งเร้าเป็นสิ่งที่ได้ (input) เข้าไปในแม่แบบ แม่แบบประกอบด้วย

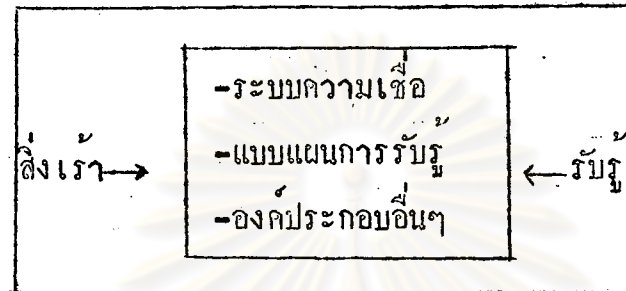
¹⁵ Ender Tulving and Wayne Donaldson, Organization of Memory (New York : Academic Press, Inc., 1972), p. 93 - 94.

¹⁶ Sol Saporta and his association, "The Psychology of Grammar," Direction in Psycholinguistics. Edited by Sheldon Rosenberg (New York : The Macmillan Company, 1965), p. 38.

¹⁷ Chomsky, Op.cit., p. 30 - 31.

¹⁸ J.P. Throne "On Hearing Sentences," Psycholinguistics Paper. Edited by J. Lyons and R.J. Wales (Edinburgh University Press, 1966), p. 3 - 9.

ความเชื่อ (ความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่มีติดตัวและได้จากข้อมูลที่ได้รับจนแล้ว ความเชื่อเป็นผลที่ได้จากการเรียนรู้) แบบแผนแห่งการรับรู้ (วิธีการที่ใช้ทำความเข้าใจ) และองค์ประกอบอื่น เช่น การจัดระเบียบในการจำ เป็นต้น แม้แบบเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

เมื่อนำแม่แบบมาพิจารณาในแง่การรับรู้ภาษา คำพูด คือสิ่งเร้าที่ใส่เข้าไปในแม่แบบ และการรับรู้ เกิดจากการที่ผู้ฟังตีความตามเสียง ความหมาย และวากยสัมพันธ์ตามที่เขาจับสัญญาณได้¹⁹

4.3 การรับรู้ประโยค

เจนสัน²⁰ (Jenson, 1965) กล่าวว่าในขบวนการรับรู้ภาษา สิ่งเร้าที่จะรับเข้ามาถ้าได้จัดเป็นหน่วย (หมายถึงเป็นวลีหรือประโยค) จะรับรู้ได้มากกว่าคำหรือพยางค์ ซึ่งตรงกับการทดลองของ มิลเลอร์²¹ (Miller, 1967) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้การพูด (Speech Perception) โดยมุ่งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของวากยสัมพันธ์ (Syntax) ในแง่จิตวิทยา เขาให้ผู้รับการทดลองฟังคำถามราวการคำที่ใช้ทดสอบ

¹⁹ Chomsky, loc cit.

²⁰ Rosenberg, op.cit., p. 8.

²¹ George A. Miller, "Some Psychological Studies of Grammar," The Psychology of Thought and Instruction. Edited by John. P. De Cecco. (New York : Holt, Rinchart and Winson, Inc., 1967), p. 309.

ปรากฏว่าผู้รับการทดลองกลุ่มที่ฟังคำที่นำมาถูกเป็นประโยครับรู้คำได้ดีกว่ากลุ่มที่เสนอเป็นคำๆ ไป มิลเลอร์ ให้เหตุผลในการใช้ประโยคหรือวลีเป็นเครื่องมือทดลองหรือทดสอบภาษาว่า ประโยคหรือวลี ทำให้มองเห็นความจริงตามธรรมชาติของการใช้ภาษา และความนึกคิดได้มากกว่าใช้คำหรือพยางค์

การทดลองที่น่าสนใจของ มิลเลอร์อีกการทดลองหนึ่ง²² คือ การให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัย ฟังประโยค "The obviously not very well dressed man called the people who sold the car that won the race was held last Summer." เมื่อฟังจบประโยค กลุ่มตัวอย่างจะต้องว่าปากเปล่าตามที่เขาได้ยิน ลักษณะการพูดเป็นที่น่าสนใจ คือ กลุ่มตัวอย่างพูดว่า The race- that the car -that the clearly not so well dressed man -saw- solden -last Summer. ที่น่าสนใจเพราะการพูดของเขาไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลยและพูดไม่เป็นประโยคควย จำนวน item ที่พูดออกมามีประมาณ 6 -7 items ซึ่งใกล้เคียงกับความจำชั่วขณะ (immediate memory) ของคนเรา เมื่อให้ฟังเที่ยวที่สองและให้ว่าปากเปล่าเหมือนครั้งแรก ผลยังเหมือนเดิม แต่ item ถูกต้อง และมีความแม่นยำขึ้น เมื่อให้ฟังอีก 2 -3 เที่ยวเขาจึงเกิดอะใจ และเกิดความเข้าใจ จากนั้นจึงว่าออกมาเป็นประโยคธรรมดา มิลเลอร์สรุปว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้คัดลिनประโยคจากเสียงที่ใช้โต้ตอบกันเท่านั้น แต่ต้องมีโครงสร้างที่ซับซ้อนอยู่ในตัวบุคคล การที่เขาจะรับรู้อย่างไร เข้าใจอย่างไร และจำประโยคได้อย่างไร ขึ้นอยู่กับการที่เขาคัดลिनโครงสร้างของประโยคนั้นๆ

เลดฟอก กับบรอดเบนท์²³ (Ladefoged and Broadbent, 1960) และ

²² Ibid., p. 48.

²³ Walter Kintsch, Learning, Memory and Conceptual Processes (New York :John Wiley & Sons, Inc., 1970), p. 437 -438.

ฟอดเดอร์กับบีเวอร์ (Fodor and Bever, 1965) ทำการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่าง ฟังประโยคที่มีเสียง "กรีก" ทับบนประโยค เมื่อฟังประโยคจบ กลุ่มตัวอย่างจะต้องบอกว่าเสียงปรากฏอยู่ตรงไหนของประโยค การให้กลุ่มตัวอย่างบอกก็คือ การให้เขาเขียนข้อความของประโยคที่ไต่ฟัง และขีดทับบนคำหรือระหว่างคำตามที่เขาได้ยิน ทำนายไว้ล่วงหน้าว่า กลุ่มตัวอย่างจะไต่ยินเสียงผิดไปจากที่ปรากฏจริง แต่จะไม่ไปขัดกับหน่วยการรับรู้ ถือเป็นอาการบอกผิดโดยย้ายที่เสียงไปจากที่ที่เสียงปรากฏจริง เป็นการวัดขนาดของหน่วยการรับรู้ ผลจากการทดลองทั้งสองครั้งตรงกัน คือ หน่วย (unit) ของการรับรู้ครั้งหนึ่งๆ มีมากกว่าคำหนึ่ง และพบว่าการย้ายเสียงที่ปรากฏในช่วงของวลีมากกว่าที่ปรากฏอยู่ตรงที่วลีต่อกัน ทั้งนี้เพราะตรงที่เสียงปรากฏจริงนั้น คำไม่อาจรวมกันเข้าเป็นหน่วยที่พอจะตีความได้ กลุ่มตัวอย่างจึงย้ายที่เสียงไปตรงที่ๆ เขาจะรวมคำเข้าเป็นหน่วยการรับรู้ได้ แกเรท, บีเวอร์ และฟอดเดอร์²⁴ (Garrett, Bever and Fodor, 1966) ได้ทดลองใช้ประโยคที่มีบริบท (Context) ต่างกัน แต่ทำเสียงให้เหมือนกันทั้งสองประโยคโดยอัดลงในเทปบันทึกเสียงอันเดียวกัน

ตัวอย่างประโยค

a) (In her hope of marrying) (Anna was surely impractical)

b) (Your hope of marrying Anna) (was surely impractical)

การหยุดอ่านที่สำคัญของประโยคอาจจะเป็นหน้าหรือหลัง Anna ก็ได้ เสียง "กรีก" ที่ทับลงไปที Anna ทำให้กลุ่มตัวอย่างบอกว่าเสียงอยู่ตรงหน้าหรือไม่ก็หลัง Anna เมื่อข้อความทั้งสองปรับปรุงให้เสียงเหมือนกันแล้ว การย้ายที่เสียงจึงไม่ขึ้นอยู่กับการทำเสียงสูง-ต่ำ และการลงเสียงหนักเบาตามกระสวน (pattern) ของประโยค ในแง่คิดนี้อาจถือได้ว่ากลุ่มตัวอย่างได้ประกอบโครงสร้างวลีของประโยคขึ้นมาใหม่จากการที่เขาได้ยิน

²⁴ loc. cit.

จากการทดลองที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างฟังประโยค เขาจะพยายามตีความประโยค โดยแบ่งตีความเป็นหน่วยย่อยก่อนแล้วจึงนำหน่วยย่อยมารวมกันเป็นหน่วยใหญ่ตามหลักไวยากรณ์ ต่อจากนั้นจึงตีความทั้งประโยค

โทรน 25 (Throne) ให้ความเห็นว่าประโยคบางประโยค ความหมายของประโยคไม่แน่นอนให้แง่คิดได้หลายอย่างแล้วแต่การตีความ และการตีความต้องอาศัยความรู้เรื่องโครงสร้างทางภาษาศาสตร์มาทำความเข้าใจ บางครั้งก็ต้องอาศัยบริบท (Context) ในประโยคนั้นมาพิจารณาด้วย ความหมายของประโยคจึงขึ้นอยู่กับคำในประโยคและบทบาทไวยากรณ์ของคำ ประโยค They are hunting dogs คำ are hunting เข้าเป็นหน่วยเดียวกัน เพราะตัดสินว่าคำ 2 คำนี้มีความสัมพันธ์กัน หน่วยนี้จะทำหน้าที่กริยากรรม ในทำนองเดียวกันถ้ารวม hunting dog เข้าด้วยกัน หน่วยนี้จะทำหน้าที่นามวลี 26

สำหรับภาษาไทย มีความจำเป็นต่อระมัดระวังในการวางรูปประโยค และการลำดับข้อความ ข้อความที่วางไว้ใกล้กัน มักชวนให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้นถ้าจะให้ข้อความใดสัมพันธ์กับคำอะไรก็ต้องเอาไว้ใกล้กัน 27

สรุป การแบ่งหน่วยย่อยต่างกัน ทำให้การตีความประโยคทั้งประโยคแตกต่างกัน

25

Throne. op.cit., p. 5.

26

Frank Smith, Psycholinguistics and Reading (U.S.A. Holt Tinchart and Winston, Inc., 1973), p. 13 - 14.

27

พ. นววรรณ, การใช้ภาษา (นครหลวงฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2515), หน้า 147.

5. ไวยากรณ์ และการรับรู้ไวยากรณ์

นักภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของไวยากรณ์ว่า หมายถึงระเบียบแบบแผนต่างๆ ที่เกี่ยวกับวลีและประโยค ซึ่งตรงกับวากยสัมพันธ์ของไทยเรา²⁸ เคาทซ์-คาส²⁹ (Koutsodas, 1966) ให้คำจำกัดความของไวยากรณ์ว่าเป็น กฎเกณฑ์บางประการที่ใช้ในการสร้างประโยคให้ถูกต้องโดยไม่จำกัดจำนวน และกฎเกณฑ์นี้จะช่วยจัดประโยคที่ไม่ถูกต้องออกไปจากภาษาควย

ไวยากรณ์มี 3 แบบ

1. ไวยากรณ์แบบซ้ายไปขวา left- to -right (markov Grammar) เป็นกฎเกณฑ์ในการเรียงคำตามความน่าจะเป็นของคำๆ หนึ่งที่จะตามอีกคำหนึ่ง
2. ไวยากรณ์แบบโครงสร้างวลี (Phrase Structure Grammar) เป็นกรวิเคราะห์ภาษาออกเป็นหน่วยๆ ว่าประโยคประกอบด้วยอะไรบ้าง ซึ่งกฎเกณฑ์อันนี้ใช้ในการผลิตประโยค
3. ไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar) เป็นกฎเกณฑ์ที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) ของประโยค จะเริ่มจากประโยคขั้นต้น (Kernal Structure) ซึ่งเป็นประโยคง่ายๆ ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ นามวลี และกริยาวลี ให้กลายมาเป็นประโยคขั้นสุดท้าย (Terminal Sentence) กฎของการปริวรรตประกอบด้วย การแทนที่ (Substitution) การย้ายที่ (Displacement) การสลับที่ (Permutation) การเพิ่ม (Addition)

²⁸ พัทนี โชติกเสถียร, "การสอนไวยากรณ์ไทยในปัจจุบัน," คำบรรยายในการสัมมนาอาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2515), หน้า 133.

²⁹ Andreas Koutsodas, Writing Transformational Grammar : An Introduction (New York :McGraw-Hill Book Company, 1966), p. 1.

และการลด (Substraction) ของส่วนต่างๆ ในประโยค³⁰

การทดลองหนึ่งของซาร์พอตา และคณะ³¹ (Saparta) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีแบบแผนการสร้างไวยากรณ์แตกต่างกัน การสรุปหลักเกณฑ์ (Generalization) และแม่แบบ (model) ที่ใช้ก็ต่างกัน ซาร์พอตา ให้กลุ่มตัวอย่างดูประโยคซึ่งเป็นภาษาที่ประดิษฐ์ขึ้น (artificail language) ตาม form AB, BA ซึ่งทั้ง A และ B ต่างก็เป็นกลุ่มคำ (Class of Word) เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนประโยคจนขึ้นใจแล้ว เสนอประโยคใหม่เพื่อทดสอบพฤติกรรมทางภาษา โดยประเมินว่าเขาใช้เทคนิคใด จัดการกับประโยคใหม่ เทคนิคที่อาจเป็นไปได้คือ

- การเรียนประโยค โดยท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง (Rote Learning)
- การเรียนประโยค โดยดูตำแหน่งของคำ
- การเรียนประโยค โดยวินิจฉัยประเภทของคำและการรวมคำเข้าด้วยกัน (Combination) ตามหลักไวยากรณ์

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ

- คนที่เรียนโดยท่องจำ เรียนประโยคใหม่ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ
- คนที่เรียนโดยดูตำแหน่งของคำ จะสับสนเมื่อย้ายที่คำ
- คนที่เรียนโดยการสรุปประเภทของคำ และความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของคำ ได้รับการยุ่งยากน้อยกว่าเพื่อน

³⁰

Dan Slobin, Psycholinguistics (Glenview, Illinois : Scott, 1971), p. 26.

³¹

Rosenberg, op.cit., p. 19.

การทดลองอีกรายการหนึ่ง เสนอประโยคตาม form AB, BA และ CAB ให้กลุ่มตัวอย่างดู กลุ่มตัวอย่างจะรับรู้และกำหนดแบบแผนของประโยคต่างกัน เช่น ถ้ากำหนดว่ามีประโยค 3 แบบ คือ AB, BA และ CAB ดังนั้นเมื่อเสนอประโยคใหม่ เป็น BBA หรือ CAB เขาจะไม่รับว่าเป็นประโยคทั้งสองประโยค แต่ถ้าเขากำหนดกฎเกณฑ์ของประโยคว่า C อยู่หน้า A เขาจะยอมรับประโยค form BCA แต่ไม่ยอมรับ form CBA แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสรุปกฎเกณฑ์ทั่วไป (generalization) ต่างกัน

อดสกุค³² (Osgood, 1967) ได้กล่าวถึงไวยากรณ์ในแง่การรับความหมาย (decoding) และการส่งความหมาย (encoding) เมื่อผู้รับ (decoder) รับฟังประโยคเขาจะใช้หลักไวยากรณ์ที่ตอบข้อมูลอยู่ในใจ ฉะนั้นเมื่อฟังประโยค The boy who live next door cat apple เสียง "S" ที่ขาดหายไปจากท้ายคำกริยา เขาจะรู้ว่าสัญญาณนั้นผิด กระบวนการรับรู้ไวยากรณ์ อธิบายได้ดังนี้ เมื่อเขาได้ยินคำนามเป็นเอกพจน์ก็จะฟังเรื่อยไปจนถึงคำกริยาและมักทำนายคำกริยาที่เป็นเงื่อนไขกับคำนามไว้เพื่อยืนยันกับคำกริยาที่จะได้ยินในประโยคนั้น การรับรู้ไวยากรณ์จะนำเขาเข้าสู่ข้อมูลที่ผ่านมาในระบบประสาทจะได้รับการคาดคะเน (anticipate) และการกำหนด (disposition) เงื่อนไข (การคาดคะเนหมายถึงการที่ความข้อมูลซึ่งตรงกับคำว่า "decode" ส่วนการกำหนดเงื่อนไข หมายถึงการหาสัญญาณเข้ามาใช้ให้ตรงกับความหมายที่ตีความและส่งความหมายไปตามนั้น ตรงกับคำว่า "encode") การคาดคะเนและการกำหนดเงื่อนไขจะถูกต้อนแม่นยำเพียงใดขึ้นอยู่กับความถี่ที่สิ่งเร้าถูกส่งเข้า (input) และส่งออก (output) ในเรื่องนี้เฮบบ (Hebb) ได้

³² Charles E. Osgood & Thomas A. Seabock., Psycholinguistics: A Survey of Theory And Research Problems (Indiana University, Press, 1967), p. 132.

อธิบายถึงวิธีการบูรณาการข้อมูลของระบบประสาทไว้ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อ "a" ปรากฏครั้งใด "b" จะปรากฏตามมา (หรืออาจปรากฏพร้อมกันก็ได้) ถ้าเป็นดังนี้ 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น ประสาทส่วนกลางจะวางเงื่อนไขระหว่าง "a" กับ "b" ทันที และยิ่งเงื่อนไขใดมีความถี่ในการปรากฏสูง ประสิทธิภาพในการทำนายก็จะสูงตาม ไปด้วย เมื่อพิจารณาภาษาพบว่า เป็นความจริงตามข้อนี้ ประโยคในภาษาอังกฤษ ความถูกต้องของประโยคอยู่ที่การใช้กริยาตามประธานของประโยค และตามกาล (tense) พบว่า "go" เป็นกริยาที่มีความถี่ในการปรากฏสูง ดังนั้นในการสื่อความหมายจึงไม่ค่อยพบวาไร "goed" เป็นอดีตกาล ตรงข้ามกับ "slay" ซึ่งไม่ค่อยได้ใช้ จึงมักใช้คำว่า "Slayed" แทนที่จะใช้ "Slew" (Slew เป็นอดีตกาลของ Slay)

สรุปว่า ความถูกต้องหลักไวยากรณ์ของประโยคเกี่ยวข้องกับความถี่ของการใช้คำ คำที่ไคยีนบ่อยและไค้ชบ่อย ย่อมนำมาใช้เพื่อทำให้ประโยคมีความถูกต้องหลักไวยากรณ์ได้มากกว่าคำที่ไม่ค่อยไคยีนและไค้ช

ออกสจุก ไค้อธิบายถึงพัฒนาการของการส่งความหมาย (encode) ของเด็ก ในการนี้เขาไค้เสนอคำที่เรียงกันเป็นแถวและมีผู้ไค้ความสัมพันธ์ของคำไว้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน คือ 004303

(the fat man) (is walking) (on the side wall)

(the black dog) (was running) (after car)

(awful storms) (come) (in the fall)

เขาไค้ใช้คำพูดเหล่านี้เพื่ออธิบายถึงพัฒนาการการส่งความหมาย (encode) ใว้ที่น่าสนใจมาก ซึ่งจะไค้กล่าวถึงในที่นี้ แต่ใครจะชี้ให้เห็นว่าคำพูดทั้ง 3 แถวเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ดังที่ ชอมสกี³³ (Chomsky, 1961) กล่าววา

³³Noam Chomsky, "The Independent Grammar" Psycholinguistics

ความถูกต้องหลักไวยากรณ์ของประโยคขึ้นอยู่กับการลงความเห็นของเจ้าของภาษา

กลัดสัน 34 (Gleason, 1965) ให้ความเห็นว่า โครงสร้างของประโยคต้องมีเกณฑ์อย่างน้อย 3 ประการ คือ การเรียงลำดับคำ ความสัมพันธ์ของคำและข้อบังคับของคำ ส่วนวลีเป็นข้อความที่มีคำ 2 คำ หรือมากกว่านั้น รวมกันเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประโยค และบางครั้งก็รวมกันเพื่อทำให้เป็นประโยค นั่นคือประโยคมีโครงสร้างภายในโครงสร้าง (Structure Within Structure)

จากทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่ได้เสนอมาทิ้งหมคนี้ สรุปรวมได้ดังนี้

ไวยากรณ์ เป็นกฎเกณฑ์ของการเรียงคำในหน่วยย่อย และการเรียงหน่วยย่อยในหน่วยใหญ่ ผู้วิจัยมีความสนใจใคร่ทราบว่า การสลับหน่วยย่อยจะมีผลต่อการรับรู้ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์อย่างไร

วิจิตร ภาณุพงศ์ 35 ได้กล่าวถึงโครงสร้างของประโยคบอกเล่าว่า ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนประกอบมูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริม ซึ่งมีอยู่ 3 ชนิดด้วยกันคือ หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกเวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่ วิจิตรกล่าววว่า ตำแหน่งของส่วนประกอบประเภทเสริมไม่คงที่ตายตัว อาจปรากฏอยู่ที่ประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง และส่วนประกอบประเภทเสริมอาจจะเรียงอยู่ในประโยคเดียวกันเป็นจำนวนสองหรือสามก็ได้ และส่วนแรกจะเน้นมากกว่าส่วนที่สอง และส่วนที่สองจะเน้นมากกว่าส่วนที่สามตามลำดับ ผู้วิจัยต้องการทราบว่าเมื่อนำส่วนประกอบของประโยคมาจัดเรียงให้อยู่ในตำแหน่งต่างๆ

34

H.A. Gleason Jr., Linguistics and English Grammar (New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1965), p. 91.

35

วิจิตร ภาณุพงศ์ เรื่องเดิม, หน้า 19 -21.

กันของประโยค ประโยคเหล่านี้จะยังคงมีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือไม่ตามการรับรู้ของนิสิต

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความถูกต้องหลักไวยากรณ์ของประโยคบอกเล่าในภาษาไทย ประโยคบอกเล่าที่นำมาวิจัยมีส่วนประกอบสองส่วนคือ ส่วนประกอบประเภทมูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริม ซึ่งส่วนประกอบประเภทเสริมยังแบ่งออกเป็น 3 ชนิดด้วยกัน คือส่วนประกอบประเภทเสริมพิเศษ ส่วนประกอบประเภทเสริมนอกเวลา และส่วนประกอบประเภทเสริมนอกสถานที่ ประโยคบอกเล่าแต่ละประโยคประกอบด้วยส่วนประกอบมูลฐานและส่วนประกอบประเภทเสริมทั้ง 3 ชนิด ซึ่งรวมความว่าประโยคหนึ่งๆ มีส่วนประกอบ 4 ส่วนด้วยกัน ส่วนประกอบทั้ง 4 นี้เมื่อนำมาเรียงลำดับที่กันจะไม่ทำให้เกิดไวยากรณ์และความหมายไม่เปลี่ยนแปลง เหตุที่นำส่วนประกอบทั้ง 4 มาเรียงให้แตกต่างกันไปนั้น ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาผลการรับรู้ในความถูกต้องหลักไวยากรณ์ที่มีต่อการจัดลำดับส่วนประกอบทั้ง 4 ของประโยคบอกเล่า
2. เพื่อทราบลักษณะของการจัดลำดับส่วนประกอบทั้ง 4 ของประโยคบอกเล่าที่นิสิตรับรู้ว่าถูกต้องหลักไวยากรณ์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการรับรู้ความถูกต้องหลักไวยากรณ์ของประโยคบอกเล่าที่ได้จากการรับรู้โดยการฟัง และการอ่าน

สมมติฐานของการวิจัย

วิจินต์ ภาณุพงศ์³⁶ กล่าวว่า ประโยคประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญคือ

³⁶ วิจินต์ ภาณุพงศ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ส่วนประกอบมูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริม ในประโยคเริ่ม (หมายถึงประโยคที่ใช่เริ่มต้นการสนทนา) ส่วนประกอบประเภทเสริมจะปรากฏคำพังไม่ได้อาจต้องมีส่วนประกอบมูลฐานอยู่ด้วยเสมอ ส่วนประกอบประเภทเสริมอาจจะปรากฏอยู่ต้นหรือท้ายประโยคก็ได้ โดยไม่ทำให้ความหมายรวมๆ ของประโยคเปลี่ยนแปลงไป อาจต่างกันบ้างในเรื่องการเน้น เมื่อปรากฏอยู่ต้นประโยคจะเน้นมากกว่าเมื่ออยู่ท้ายประโยค ประโยคหนึ่งๆ อาจมีส่วนประกอบประเภทเสริมปรากฏอยู่เพียงส่วนเดียวหรือมากกว่านั้นก็ได้ เมื่อเรียงอยู่ด้วยกันเป็นจำนวน 2 หรือ 3 ก็มีวิธีเรียงลำดับได้หลายแบบ และทุกแบบที่นำมาจัดเรียงให้อยู่ในลำดับต่างกัน ให้ความหมายรวมๆ ของประโยคเป็นอย่างเดียวกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ส่วนประกอบของประโยคที่ประกอบด้วย ส่วนประกอบประเภทมูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริมอีก 3 ชนิด (ได้แก่หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกเวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่) เมื่อนำส่วนประกอบทั้ง 4 มาเรียงให้อยู่ในลำดับต่างๆ กันของประโยค จะทำให้โครงสร้างของประโยคเปลี่ยนไป เมื่อโครงสร้าง เปลี่ยนความหมายของประโยคย่อมจะต่างกันไปด้วย ฉะนั้นในการทดลอง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานไว้ 4 ข้อด้วยกัน คือ

1. ประโยคที่มีรูปแบบต่างกัน มีความถี่ในการใช้ต่างกัน
2. ประโยคที่มีรูปแบบต่างกัน จะมีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ต่างกัน
3. ประโยคที่มีรูปแบบต่างกัน จะสื่อความหมายตามการรับรู้ได้ต่างกัน
4. ความถี่ของการเคยได้ยิน ความถูกต้องหลักไวยากรณ์ และความสามารถใน

การสื่อความหมายตามการรับรู้ มีความสัมพันธ์กัน

ความจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประโยคบอกเล่าในภาษาไทยที่มีการเรียงลำดับส่วนประกอบต่างกัน เป็นสิ่งเร้าในการวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ทั้งชายและหญิง ปีการศึกษา 2518

ขอทดลองเบื้องต้น

1. ในการทดลองครั้งนี้ ถือว่า ผู้รับการทดลองทุกคนตั้งใจทำการทดลอง
2. ช่วงเวลาที่เว้นไว้ให้ผู้รับการทดลองประมาณค่าความรู้สึกของตนเอง ตามมาตราส่วนประมาณค่า เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม และถือว่าแม้จะเพิ่มเวลาให้นานขึ้นกว่าเดิม ก็จะไม่มีผลต่อการรับรู้

คำจำกัดความ

การรับรู้ของนิสิต คือการที่นิสิตตัดสินใจเลือกมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้ความรู้สึกเข้าไปประกอบการตัดสินใจ

ความถี่ของการใช้ วัดจากการรับรู้ของผู้ฟัง

ประโยคบอกเล่า หมายถึงส่วนประกอบของประโยค ซึ่งได้แก่ส่วนประกอบมูลฐาน และส่วนประกอบประเภทเสริม 3 ชนิด ได้แก่ หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกเวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่

ส่วนประกอบมูลฐาน คือ ส่วนประกอบของประโยคที่อาจปรากฏล้วนๆ ในประโยคเริ่ม (การสนทนา) หรือประโยคไม่เริ่ม (การสนทนา) ส่วนประกอบมูลฐานมี 7 ชนิด คือ หน่วยนามเดี่ยว หน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หน่วยกรรมรอง หน่วยกริยากรรม หน่วยกริยากรรม และหน่วยกริยาวิกรรม

ส่วนประกอบประเภทเสริม คือส่วนประกอบของประโยคที่ไม่ปรากฏตามลำดับในประโยคเริ่ม ส่วนประกอบประเภทนี้มี 3 ชนิด คือ

หน่วยเสริมพิเศษ ใต้แก้พิเศษวดี ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดของประโยคก็ได้ ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง

หน่วยเสริมบอกเวลา ใต้แก้กาลวดี ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดของประโยคก็ได้ ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง

หน่วยเสริมบอกสถานที่ ใต้แก้สถานวดี ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดของประโยคก็ได้ ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง

ประโยชนที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ประโยคบอกเล่าที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย ตามการรับรู้ของนิสิต
2. ผลของการวิจัย อาจนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ด้านการเรียนการสอนและการสื่อสารอื่นๆ
3. ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้านจิตภาษาศาสตร์กว้างขวางขึ้น เป็นแนวทางให้ผู้นสนใจทำการศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย